

LİSANSÜSTÜ EĞİTİMİ GİRİŞ SINAVININ VE LİSANS DİPLOMA NOTUNUN YÜKSEK LİSANS BAŞARISINI YORDAMA GÜCÜ

Sevilay KILMEN*

ÖZET

Bu araştırmada Lisansüstü Eğitim Giriş Sınavı (LES)'nden alınan puanlar, lisans diploma notu ile yüksek lisans akademik başarı not ortalaması arasındaki ilişkiler ve LES puanlarıyla lisans diploma notunun yüksek lisans başarı not ortalamasını yordama gücü saptanmaya çalışılmıştır. Çalışma, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün yüksek lisans programlarına kayıtlı öğrencileri (N:219) ile yürütülmüştür. Bu çalışma ile ilgili veriler araştırmacı tarafından 2005-2006 öğretim yılı bahar döneminde Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün çeşitli programlarına kayıtlı öğrenciler ile ilgili dokümanların incelenmesi yoluyla toplanmıştır. LES puanları, lisans diploma notu ile yüksek lisans akademik başarı not ortalamaları arasındaki ilişkiler Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı ile hesaplanmıştır. Lisans başarı ortalamasının ve LES puanlarının, yüksek lisans akademik başarı ortalamasını yordama gücü ise Çoklu (Aşamalı) Regresyon Analizi ile hesaplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, öğrencilerin LES puanları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Buna karşılık araştırmada, lisans diploma notları ile yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasında, orta düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. LES puanları ile lisans diploma notları arasındaki ilişkinin, genel grup ve erkeklerde, oldukça düşük ve anlamsız, kadınlarda ise düşük düzeyde ve anlamlı olduğu saptanmıştır. Genel gruptaki öğrencilerin, yüksek lisans akademik başarı ortalamalarına ilişkin toplam varyansın % 10'u, lisans diploma notu ile açıklanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Lisansüstü Eğitim Giriş Sınavı, yordama geçerliliği, lisansüstü eğitimi, akademik başarı.

* Araştırma Görevlisi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı, e-mail: kaplansevilay@yahoo.com

THE INVESTIGATION OF THE PREDICTIVE VALIDITY OF GRADUATE EDUCATION ENTRANCE EXAMINATION AND UNDERGRADUATE GRADE POINT AVERAGE

ABSTRACT

In this study, the relationship between Graduate Education Entrance Examination scores, undergraduate grade point average scores and graduate academic achievement point averages of students were determined. In order to reach these purposes this study was carried out with 219 students who were registered in various graduate education programs at Abant İzzet Baysal University Social Sciences Institute. During the study, the data were collected in the spring semester of 2005-2006 academic year through examining the documents of the Social Sciences Institute by the researcher. The relationship between Graduate Education Entrance Examination scores, undergraduate grade point average scores and graduate academic achievement point average scores were calculated through using Pearson Product Moment Correlation Technique and the predictive power of undergraduate grade point average scores were determined by using Simple Linear Regression Analysis. As a result of the analysis of the data collected, no significant correlation was found between Graduate Education Entrance Examination scores and graduate academic achievement scores. However, the correlation between undergraduate grade point average scores and graduate academic achievement scores was significant. The relationship between Graduate Education Entrance Examination scores and undergraduate grade point average (UGPA) scores was no significant for general and male group, this relationship was found to be low and no significant for male group. UGPA alone explained of % 10 of the variance in GPA.

Keywords: Graduate Education Entrance Examination, predictive validity, graduate education, academic achievement.

GİRİŞ

Ülkelerin kalkınması, problemler karşısında hızlı çözümler üretebilen, bilgiyi kullanabilen, iyi iletişim kurabilen, işbirliği ile çalışabilen, yaratıcı, bilgiye ulaşmayı bilen, araştırmacı bireylerle sağlanabilir. Üniversiteler, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde önemli bir yere sahiptirler. Lisansüstü eğitim ile, bireylere, lisans düzeyinde verilen bilgilerin ötesinde bilgi ve beceriler kazandırılması amaçlanmaktadır.

Ülkemizde, lisansüstü eğitime olan talep her geçen gün artmaktadır. Sevinç (2001), günümüzde yüksek lisans eğitimine olan artan talebin sebebinin şu şekilde açıklamaktadır: Lisans eğitimine olan yoğun istem, üniversite sayılarının artırılması sonucunu doğurmuştur. Bu da eğitimin niteliğini belirli ölçüde düşürmüştür. Öğrenci sayısındaki artış ve lisans düzeyinde verilen eğitimin yetersizliği uzmanlık kademesinin yukarı doğru uzamasına neden olmuş ve değişik iş kolları için yüksek lisans veya doktora diploması ana koşullar arasına girmeye başlamıştır. Ayrıca, üniversite ve öğrenci sayısı artışı, öğretim üyesi gereksinimini de beraberinde getirmiştir. Bu bakımdan lisansüstü eğitim oldukça önem kazanmıştır.

Lisansüstü eğitim, üniversitelerin temel dayanağıdır. Bu yolla üniversiteler hem araştırma becerilerine sahip nitelikli elemanlar yetiştirmekte, hem de öğretim elemanı yetiştirmektedir. Bu sürecin uluslararası standartlara göre düzenlenmesi gerekmektedir. Gelişmiş bir çok ülkede dahi her üniversite lisansüstü eğitim veremezken, ülkemizde hemen her üniversite lisansüstü eğitim vermektedir (TÜBA, 1995).

Yüksek Öğrenim Kanunu'nun Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin öğrenci kabulüne ilişkin maddesine göre yüksek lisans programına başvurabilmek için adayların bir lisans diplomasına sahip olmaları ve Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından merkezi olarak yapılan LES'ndan başvurduğu programın puan türünde 45 standart puandan az olmamak koşuluyla ilgili senatoca belirlenecek LES standart puanına sahip olmaları gerekir. Yüksek lisans programlarına öğrenci kabulünde, LES puanı yanı sıra gerekirse, lisans not ortalaması ve mülakat sonucu da değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ilişkin hususlar ile, başvuru için adayların sağlaması gereken diğer belgeler (referans mektubu, neden yüksek lisans yapmak istediğini belirten kompozisyon, uluslararası standart sınavlar vb.) ve hangi düzeyde yabancı dil bilgisi gerektiği, ilgili senato tarafından düzenlenen yönetmelikle belirlenir. LES puanının % 50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirmeye alınacağı, ilgili senato tarafından belirlenir. İlgili üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü, yalnız LES puanı ile de öğrenci kabul edebilir (Yüksek Öğrenim Mevzuatı, 2005). Araştırmanın yapıldığı Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği hükümlerine göre bilim notunun hesaplanmasında; lisans mezuniyet notunun %10'una, mülakat sınavı yapılırsa yazılı bilim sınavı sonucunun % 30'una (mülakat yapılmazsa % 40'ına), LES sonucunun % 50'sine ağırlık verilmektedir.

LES sınavında uygulanan testlerde lisansüstü eğitimdeki başarıda etkili olan sayısal, sözel ve mantıksal düşünme (akıl yürütme, muhakeme) becerilerinin ölçülmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla ilgili olarak hazırlanan sorular, belirli yükseköğretim programlarında kazanılan yeterlikleri ve bilgileri ölçmeye yönelik değildir. Test soruları, farklı alanlardan gelen yükseköğretim kurumu mezunlarının cevaplayabilecekleri niteliktedir. Testin her bir bölümü için cevaplama süresi 90 dakikadır (bir buçuk saat). Yetenek testinin sayısal ve sözel bölümleri ayrı ayrı olmak üzere adayların testteki sorulara verdikleri doğru ve yanlış cevaplar ayrı ayrı toplanır, doğru cevap sayısından yanlış cevap sayısının dörtte biri çıkarılarak ham puanlar elde edilir. Tüm adayların sayısal ve sözel bölümlerin her birinden aldıkları ham puanların ortalaması ve standart sapması ayrı ayrı hesaplanır ve adayların ham puanları, ortalaması 50, standart sapması 10 olan standart puanlara dönüştürülür. Böylece her aday için Sayısal Standart Puan ve Sözel Standart Puan hesaplanır. Bu standart puanlar

kullanılarak her aday için sayısal ağırlıklı (LES-SAY), sözel ağırlıklı (LES-SÖZ) ve eşit ağırlıklı (LES-EA) olmak üzere üç ayrı LES puanı hesaplanır (ÖSYM, 2006).

Sevinç (2001, 134), Türkiye’de lisansüstü eğitimi uygulamalarındaki sorunları incelediği çalışmasında LES’de genel yeteneğin ölçüldüğünü, yeteneğin, lisansüstü eğitime başvuru aşamasında birinci derecede eleyici etken olarak görülmesinin ne derecede doğru bir uygulama olduğunun tartışma konusu olduğunu ifade etmektedir.

Eğitimde kullanılan ölçme araçlarından bazıları, özellikle, bireyin bir okulda ya da bir işte göstermeleri beklenen başarıları yordamak için düzenlenmişlerdir. Genellikle, bireylerin bir programa ya da bir işe alınıp alınmaması, onların bir testten elde ettikleri puanlara veya daha önceki bir programda almış oldukları notlara göre karara bağlanır. Bunun somut ve herkesçe bilinen bir örneği üniversitelere alınacak öğrencileri seçmek için yapılan sınavlardır. Bu sınavların amacı, üniversitelerde veya enstitülerde en başarılı olması beklenen öğrencileri seçmektir (Tekin, 2003).

LES puanları ve lisans diploma notları lisansüstü eğitime girişte kabul ölçüleri olarak kullanılmaktadır. Bu kurumlara başarılı olabilecek öğrencilerin alınması için, lisansüstü eğitim için gereken LES puanları ve lisans diploma notlarının yordama geçerliliğinin saptanması gerekmektedir.

Ölçüt puanlarının, yordayıcı puanlardan sonra elde edilmesi halindeki geçerliğe yordama geçerliği denilmektedir. Yordama geçerliğinde, yordayıcı, daha sonraki bir performans yordamak amacıyla kullanılmaktadır (Baykul, 2000). Dolayısıyla yordayıcı ve ölçüt arasındaki ilişkinin gücü, yordama geçerliğinin kanıtı olarak görülür. Çoğu personel seçme ve yerleştirme sınavında kullanılan testlerin ölçütü olarak, bireylerin daha sonraki iş performansları dikkate alınır (Erkuş, 2003).

İlgili Araştırmalar

Yüksek lisans eğitimine kabul ölçütü olarak, başta Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada olmak üzere birçok ülkede, Graduate Record Examination (GRE) kullanılmaktadır. GRE, lisans diploma notları ve yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasındaki ilişkiler ile ilgili çeşitli araştırmalar yapılmıştır. GRE’nin çeşitli değişkenler açısından yordama geçerliliği araştırılmıştır. Kaczmarek ve Franco (1986) tarafından yapılan bir araştırmada, GRE puanları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasında kadın öğrenciler için anlamlı bir ilişki olmasına rağmen erkek öğrenciler için anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin cinsiyetleri açısından GRE sayısal puanları arasında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir.

Hause (1994), cinsiyet değişkeni bakımından GRE puanları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasındaki ilişkileri araştırmıştır. Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre GRE toplam puanı ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasında 0,25, GRE sözel puanları ile 0,27, GRE sayısal puanlarıyla 0,18 değerinde anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p < 0,01$). Kadın öğrenciler için GRE toplam puanı, yüksek lisans akademik başarı ortalamalarının anlamlı bir yordayıcısıdır ($r=0,27$, $p < 0,01$). Aynı durum GRE sözel puanları ($r=.28$, $p < 0,01$) ve GRE sayısal puanları ($r=.21$, $p < 0,01$) için de geçerlidir. GRE puanları aynı zamanda erkek öğrenciler için de anlamlı bir yordayıcıdır. Erkek öğrencilerin yüksek lisans akademik başarı ortalamaları ile GRE toplam puanları arasında 0,26, GRE sayısal puanları arasında 0,20 ve GRE sözel puanları arasında ise 0,27 değerinde anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Sternberg ve Williams (1997), Yale Üniversitesi Psikoloji bölümünde yüksek lisans eğitimi almakta olan 165 yüksek lisans öğrencisiyle yaptığı çalışmada, öğrencilerin GRE puanları ile akademik başarıları arasındaki ilişkileri araştırmıştır. Yapılan analizler sonucunda, GRE sözel puanları ile sayısal puanları arasında erkeklerde 0,40 değerinde ve anlamlı bir ilişki

olduğu ancak kadınlar için anlamlı bir ilişki olmadığı; GRE analitik puanları ve psikoloji puanları ile GRE sözel puanları arasında ise hem kadınlar hem erkeklerde orta düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu gözlemlenmiştir. GRE analitik puanları ile sayısal puanları arasında tüm gruplar için orta düzeyde anlamlı ilişkiler saptanmıştır. GRE psikoloji puanları ile sayısal puanları arasında düşük ve anlamlı olmayan bir ilişki çıkmıştır. GRE analitik puanları ile psikoloji puanları arasında ise genel grup için orta düzeyde ilişkiler bulunsa da, erkekler grubundaki ilişkiler anlamsız çıkmıştır.

McKee, Mallory ve Campbell (2001) tarafından, Ceza Hukuku programına kayıtlı 94 öğrencinin verileri üzerinde, lisans diploma notu, Graduate Record Examination ve yüksek lisans başarı ortalaması arasındaki ilişkilerin araştırıldığı çalışmada, öğrencilerin yüksek lisans akademik ortalamaları ile GRE-analitik puanları arasında 0,27; GRE-sayısal puanları arasında 0,31; GRE sözel puanları arasında 0,30; lisans diploma notu arasında ise 0,34 düzeyinde anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Yapılan Regresyon Analizi sonucunda, lisans diploma notunun, yüksek lisans başarı ortalamasındaki varyansın % 24'ünü açıklayabildiği; lisans diploma notu kontrol altına alındığında yüksek lisans başarı ortalamasındaki varyansın, GRE sözel puanları % 9,9'unu; GRE analitik puanlarının %8,9'unu; GRE sayısal puanları % 6,9'unu; GRE sözel ve sayısal puanları birlikte % 11,2'sini; GRE analitik ve sözel puanları birlikte % 14,9'unu, GRE analitik ve sayısal puanları birlikte % 13,4'ünü açıklayabildiği saptanmıştır.

Ceza Hukuku yüksek lisans programına kayıtlı 70 öğrencinin verileriyle yaptığı çalışmada yüksek lisans başarıları ile GRE puanları ve lisans diploma notları arasındaki ilişkileri inceleyen Stack ve Kelly (2002), lisans diploma notu ile yüksek lisans başarı ortalaması arasında anlamlı fakat düşük düzeyde ilişki bulmuştur. GRE sözel puanları ile yüksek lisans başarıları arasında 0,46; GRE sayısal puanları ile 0,37 değerinde anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Araştırmada yapılan Regresyon Analizi sonucunda, yüksek lisans başarı ortalamasını, GRE sözel puanlarının ($\beta = .34$) ve lisans diploma notlarının ($\beta = .26$) yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırmalardan biri Örnek (2002) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ndeki programlara devam eden öğrencilerin LES puanları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Araştırmada, LES puanları ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Fakültelelere göre bu ilişkiler incelendiğinde yalnızca Edebiyat Fakültesi'ne LES- sözel puanla öğrenci alan programlardaki öğrencilerin LES puanları ile akademik başarıları arasındaki korelasyonlar anlamlı çıkmıştır.

Tokat (2004) tarafından yapılan bir diğer çalışma, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı 251 yüksek lisans öğrencisinin verileri üzerinde yürütülmüştür. LES ve diğer kabul ölçülerinin yordama geçerliğine ilişkin çalışmada, öğrencilerin yüksek lisans başarı ortalamaları ile mülakat puanları arasında 0,28 değerinde ve anlamlı bir ilişki olduğu ancak, LES eşit ağırlık puanları ve lisans diploma notlarının, lisansüstündeki akademik başarıyı yordamada anlamlı bir katkısı olmadığı saptanmıştır. Ayrıca, LES, mülakat puanları ve lisans diploma notlarının bileşik değerlendirme sonuçları ile yüksek lisans başarı not ortalaması arasındaki ilişkinin, genel grup için 0,21; tezli grup için 0,25; tezsiz grup için ise 0,24 olduğu ve tüm ilişkilerin 0,01 düzeyinde anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulguya göre, birleşik değerlendirme sonuçları ile yüksek lisans başarı not ortalaması arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki vardır.

Karakuş (2004), Çukurova Üniversitesi Sosyal ve Fen Bilimleri Enstitüsü'ne lisansüstü eğitim için başvuran öğrencilerle yaptığı çalışmada, lisans diploma notları ve LES puanları arasındaki korelasyonun 0,06 ve 0,36 arasında değiştiğini saptamıştır. Ayrıca

Karakuş, bu ilişkileri bilim dalı değişkenine göre ele almış, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik (0,36) ile İşletme (0,32) bölümlerinden mezun öğrencilerin lisans diploma notları ile LES puanları arasındaki korelasyonların, diğer bölümlere göre daha yüksek olduğunu bulmuştur.

Lisansüstü eğitim programları bilim adamı yetiştirmektedir. Bu programlara seçilen öğrencilerin akademik başarıları ile akademik başarıya etki eden faktörler arasındaki ilişkilerin ortaya konması, belirtilen programlara öğrenci alınmasına ilişkin tartışmalara katkı getirmesi açısından önem taşımaktadır.

Amaç

Bu araştırmada Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne devam etmekte olan yüksek lisans öğrencilerinin LES puanları ve lisans diploma notları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin, cinsiyete göre, LES puanları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasında ilişki var mıdır?
2. Öğrencilerin, cinsiyete göre, lisans diploma notları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasında ilişki var mıdır?
3. Öğrencilerin, cinsiyete göre, lisans diploma notu ile LES puanları arasında ilişki var mıdır?
4. Öğrencilerin lisans diploma notları ve LES puanları, yüksek lisans akademik başarı ortalamasının anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün tezli yüksek lisans programlarına kayıtlı, 2005-2006 öğretim yılı bahar dönemine kadar derslerini tamamlamış tez aşamasındaki yüksek lisans öğrencileri (n:219) oluşturmaktadır. Bu araştırmadan elde edilen bulgular bu gruba genellenebilir. Araştırmaya dahil edilen yüksek lisans programları ve öğrenci sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Kayıtlı Oldukları Program Türü ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Yüksek lisans programları	Toplam		Kadın		Erkek	
	n	%	n	%	n	%
Matematik Öğretmenliği	7	3,3	4	1,8	3	1,4
Sınıf Öğretmenliği	18	8,2	13	5,9	5	2,3
Fen Bilgisi Öğretmenliği	8	3,7	5	2,3	3	1,4
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	9	4,1	6	2,7	3	1,4
Okul Öncesi Öğretmenliği	6	2,8	6	2,8	0	0
Eğitim Yönetimi ve Planlaması	10	4,6	6	2,8	4	1,8
Program Geliştirme	11	5	9	4,1	2	0,9
Kamu Yönetimi	10	4,6	4	1,4	6	2,8
Uluslararası İlişkiler	2	0,9	0	0	2	0,9
İşletme	27	12,7	11	5	16	7,3
İktisat	9	4,1	6	2,8	3	1,4
Siyaset Bilimi	3	1,4	2	0,9	1	0,5
Spor Yöneticiliği	10	4,6	4	1,8	6	2,7
Beden Eğitimi Öğretmenliği	9	2,3	4	1,8	5	2,3
Turizm ve Otel İşletmeciliği	20	9,2	7	3,2	13	5,9
Türkiye Cumhuriyeti Tarihi	9	4,1	0	0	9	4,1
Yakınçağ Tarihi	4	1,8	2	0,9	2	0,9
Zihinsel Engelliler Eğitimi	12	5,6	8	3,7	4	1,8
Türkçe Eğitimi	14	6,4	7	3,3	7	3,2
İngilizce Eğitimi	4	1,8	3	1,4	1	0,5
Müzik Eğitimi	12	5,6	5	2,3	7	3,3
Resim - İş Eğitimi	5	2,3	5	2,3	0	0
Toplam	219	%100	117	%53,4	102	%46,6

Tablo1’de görüldüğü gibi, öğrencilerin %53,4’ü kadın, %46,6’sı ise erkektir. En çok öğrenciye sahip yüksek lisans programı Turizm ve Otel İşletmeciliği; en az öğrenciye sahip yüksek lisans programı ise Uluslararası İlişkiler programıdır.

Veriler ve Toplanması

Araştırma sorularına yanıt bulmak için üç tür veri kullanılmıştır. Bu veriler öğrencilerin;

- LES puanları
- Lisans diploma notu,
- Yüksek lisans akademik başarı ortalamalarıdır.

Araştırmacı tarafından, bu araştırmaya değişken olarak bilim sınavı puanlarının da eklenmesi düşünülmüş, ancak bilim sınavı sonuçları için gerekli izin alınamamıştır. Bu çalışma ile ilgili yukarıda belirtilen veriler, İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nden gerekli izinler alınarak, 2005-2006 öğretim yılı bahar döneminde, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nün çeşitli programlarına kayıtlı öğrenciler ile ilgili dokümanların incelenmesi yoluyla toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada toplanan tüm veriler SPSS 15,0 paket programında işlenmiştir. Öğrencilerin LES puanları, lisans diploma notları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamalarına ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma, varyans gibi betimsel istatistikler hesaplanmıştır. İlk üç araştırma sorusunu yanıtlamak üzere, araştırmada ele alınan değişkenler arasındaki ilişkiler, değişkenlerin sürekli olması nedeniyle, Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı ile hesaplanmıştır. Lisans diploma notu ve LES puanlarının yüksek lisans başarısını yordama gücü ise Çoklu (Aşamalı) Regresyon Analizi ile hesaplanmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 alınmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Öğrencilere ait LES puanları, lisans diploma notu ile yüksek lisans başarı not ortalamalarına ilişkin hesaplanan betimsel istatistikler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. LES Puanları, Lisans Diploma Notu İle Yüksek Lisans Başarı Not Ortalamalarına İlişkin Hesaplanan Betimsel İstatistikler.

Değişkenler	Ortalama	Medyan	Mod	S	Varyans	Çarpıklık	Basıklık
LES-SAY	51,10	50,02	50,04	5,83	33,995	0,726	0,184
LES- SÖZ	52,52	52,34	51,63	4,72	22,303	0,257	-0,638
LES- EA	51,76	51,24	50,84	4,96	24,625	0,615	-0,113
Lisans Diploma Notu	74,5	74,80	79,00	6,48	42,040	-0,243	0,091
Yüksek Lisans Akademik Başarı Ortalaması	83,70	83,10	85,00	5,38	29,005	0,767	0,804

Tablo 2’ye göre, ortalama, medyan ve mod değerleri incelendiğinde, bu değerlerin birbirine yakın değerler aldığı görülmektedir. Çarpıklık ve basıklık katsayıları incelendiğinde grubun ilgili değişkenlere ilişkin puan dağılımlarının normal dağılıma yakın bir dağılım gösterdiği söylenebilir.

1. Araştırma sorusu: Öğrencilerin, cinsiyetlerine göre, LES puanları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasında ilişki var mıdır?

Birinci araştırma sorusunu yanıtlamak için, araştırmada ele alınan değişkenler arasındaki ilişkiler, Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı ile hesaplanmıştır. Hesaplanan korelasyonlar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. LES Puanları ile Yüksek Lisans Akademik Başarı Ortalaması Arasındaki İlişkiler.

LES puan türü	Grup	n	r	p
LES- AE	Genel	219	0,026	0,70
	Erkek	102	-0,095	0,34
	Kadın	117	0,126	0,18
LES- SAY	Genel	219	0,023	0,73
	Erkek	102	-0,055	0,59
	Kadın	117	0,096	0,31
LES- SÖZ	Genel	219	0,031	0,64
	Erkek	102	-0,129	0,20
	Kadın	117	0,155	0,10

Tablo 3'te görüldüğü gibi kadınlar, erkekler ve genel gruptaki öğrencilerin LES puanları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasındaki ilişkinin oldukça düşük ve anlamsız olduğu saptanmıştır ($p>0,05$). Buna göre, tüm gruplar için öğrencilerin LES puanları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

2. Araştırma sorusu: Öğrencilerin, cinsiyetlerine göre, lisans diploma notları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasında ilişki var mıdır?

İkinci araştırma sorusunu yanıtlamak için, çalışmada ele alınan değişkenler arasındaki ilişkiler, Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı ile hesaplanmıştır. Hesaplanan korelasyonlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Lisans Diploma Notu İle Yüksek Lisans Akademik Başarı Ortalaması Arasındaki İlişkiler.

Grup	n	r	p
Genel	219	0,32	0,00
Erkek	102	0,22	0,03
Kadın	117	0,38	0,00

Tablo 4'te görüldüğü gibi, lisans diploma notları ile yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasında genel grup için 0,32 ($p<0,05$); erkek öğrenciler için 0,22 ($p<0,05$); kadınlar için ise 0,38 değerinde ($p<0,05$) pozitif yönde, anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Araştırmacı tarafından kadın öğrencilerin lisans diploma notları ile yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasındaki ilişkinin yüksek olmasına rağmen gruba erkeklerin katılmasıyla oluşan genel grupta, erkek öğrencilerin genel gruptaki ilişkiyi düşürdüğü düşünülmektedir.

3. Araştırma sorusu: Öğrencilerin, cinsiyete göre, lisans diploma notu ile LES puanları arasında ilişki var mıdır?

Üçüncü araştırma sorusunu yanıtlamak için, çalışmada ele alınan değişkenler arasındaki ilişkiler, Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı ile hesaplanmıştır. Hesaplanan korelasyonlar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Lisans Diploma Notu ile LES Puanları Arasındaki İlişkiler.

LES puan türü	Grup	n	r	p
LES- AE	Genel	219	0,10	0,13
	Erkek	102	0,06	0,95
	Kadın	117	0,20	0,03
LES- SAY	Genel	219	0,11	0,12
	Erkek	102	0,04	0,71
	Kadın	117	0,19	0,04
LES- SÖZ	Genel	219	0,08	0,27
	Erkek	102	-0,05	0,65
	Kadın	117	0,19	0,04

Tablo 5'te görüldüğü gibi, LES- EA puanları ile lisans diploma notları arasında, genel grupta ve erkeklerde anlamsız bir ilişki olduğu görülmektedir. Kadınlarda ise bu ilişkinin 0,20 değerinde ve anlamlı olduğu ($p<0,05$) saptanmıştır. LES- SAY puanları ile lisans diploma notları arasındaki ilişki, genel grupta ve erkekler de anlamsızken ($p>0,05$), kadınlar da, 0,19 değerinde, pozitif yönde ve anlamlıdır ($p<0,05$). Aynı durum, LES- SÖZ puanlarında görülmüş; genel grup ve erkeklerde anlamlı olmayan ($p>0,05$) ilişkiler bulunurken, kadınlarda 0,19 düzeyinde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre, genel grup ve erkeklerde, LES puanları ile lisans diploma notları arasında oldukça düşük ve anlamsız ilişkiler olduğu ($p>0,05$), buna karşılık kadınlarda tüm LES puan türleriyle lisans diploma notları arasında düşük düzeyde fakat anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

4. Araştırma sorusu: Öğrencilerin lisans diploma notları, yüksek lisans akademik başarı ortalamasının anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

Dördüncü araştırma sorusunu yanıtlamak için, bu değişkenlere ait verilere Çoklu (Aşamalı) Regresyon Analizi uygulanmadan önce ilgili değişkenler arasındaki korelasyonlar hesaplanmıştır.

Tablo 6. Yordayıcı Değişkenler Arasındaki İlişkiler

	LES- SAY	LES- SÖZ	LES- EA	Diploma notu
LES- SAY	1,00	0,75	0,94	0,11
LES- SÖZ	0,75	1,00	0,92	0,08
LES- EA	0,94	0,92	1,00	0,10
Diploma notu	0,11	0,08	0,10	1,00

Yordayıcı değişkenler arasındaki korelasyon katsayılarının işaretine bakmaksızın 0.80'in üzerinde olması durumunda çoklu birlikte doğrusallık (multicollinearity) sorunuyla karşılaşmaktadır. Böyle çoklu birlikte doğrusallık gösteren değişkenlerden birinin analize dahil edilmesi gerekir (Büyüköztürk, 2004). Bu nedenle LES puan türlerinden lisansüstü eğitim programlarına girişte en çok kullanılan puan türü eşit ağırlık puan türü olması nedeniyle LES-EA değişkeni analizlere dahil edilmiş; LES-SAY ve LES-SÖZ değişkenleri analiz dışında bırakılmıştır.

LES-EA ve diploma notu değişkenlerinin lisansüstü eğitim başarı ortalamasını yordama gücü Çoklu Regresyon analizi ile saptanmıştır. Bu analizden elde edilen sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Genel Grubun Lisansüstü Eğitimdeki Akademik Başarısının Yordanmasında Kullanılan Çoklu Regresyon Analizine İlişkin Sonuçlar.

Model	B	Sd. hata	β	t	p	R	R ²	F	p
Sabit	64,163	4,006		16,016	0,000				
Diploma notu	0,262	0,054	0,315	4,895	0,000	0,315	0,099	23,965	0,000

Tablo 7’de verilen Çoklu (Aşamalı) Regresyon Analizi sonuçlarına göre, LES-EA değişkeninin regresyona girmediği, diğer bir deyişle yüksek lisans başarı ortalamasını anlamlı biçimde yordamadığı; lisans diploma notunun, öğrencilerin yüksek lisans akademik başarı ortalamasının 0,05 düzeyinde anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir ($R=0,315$, $R^2=0,099$, $F=23,965$, $p<0,05$). Bu tablodan yararlanarak lisans diploma notu ile yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasında 0,32 değerinde anlamlı bir ilişki olduğu, öğrencilerin yüksek lisans akademik başarı ortalamasına ilişkin toplam varyansın % 10’unun diploma notu ile açıklandığı ifade edilebilir.

Tablo 8. Erkek Öğrencilerin Lisansüstü Eğitimdeki Akademik Başarılarının Yordanmasında Kullanılan Çoklu Regresyon Analizi’ne İlişkin Sonuçlar.

Model	B	Sd. hata	β	t	p	R	R ²	F	p
Sabit	70,638	5,456		12,946	0,000				
Diploma notu	0,164	0,074	0,217	2,227	0,028	0,217	0,047	4,958	0,028

Tablo 8’e göre, lisans diploma notunun, erkek öğrencilerin yüksek lisans akademik başarı ortalamasının 0,05 düzeyinde anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir ($R=0,217$, $R^2=0,047$, $F=4,958$, $p>0,05$). Erkek öğrenciler için lisans diploma notu ile yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasında 0,217 değerinde anlamlı bir ilişki olduğu, yüksek lisans akademik başarı ortalamasına ilişkin toplam varyansın % 5’inin diploma notu ile açıklandığı saptanmıştır. Bu analizden çıkarılabilecek bir diğer sonuç ise, LES-EA değişkeninin yüksek lisans başarı ortalamasının anlamlı bir yordayıcısı olmadığıdır.

Tablo 9. Kadın Öğrencilerin Lisansüstü Eğitimdeki Akademik Başarılarının Yordanmasında Kullanılan Çoklu Regresyon Analizi’ne İlişkin Sonuçlar.

Model	B	Sd. hata	β	t	p	R	R ²	F	p
Sabit	58,821	5,890		9,987	0,000				
Diploma notu	0,341	0,078	0,378	4,381	0,000	0,378	0,143	19,191	0,000

Tablo 9 incelendiğinde, lisans diploma notunun, kadın öğrencilerin yüksek lisans akademik başarı ortalamasının 0,05 düzeyinde anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir ($R=0,378$, $R^2=0,143$, $F=19,191$, $p<0,05$). Kadın öğrenciler için, lisans diploma notu ile yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasında 0,378 değerinde anlamlı bir ilişki olduğu, yüksek lisans akademik başarı ortalamasına ilişkin toplam varyansın % 14’ünün, diploma notu ile

açıklandığı saptanmıştır. LES-EA değişkeni yüksek lisans başarı ortalamasının anlamlı bir yordayıcısı değildir. Veriler incelendiğinde kadın öğrencilerde, lisans diploma notunun yüksek lisans akademik başarı ortalamasını yordama gücünün erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. LES-EA değişkeni Aşamalı Regresyon analizine girememiş ve yüksek lisans akademik başarı ortalamasındaki varyansı açıklayamadığı saptanmıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada yapılan analizlere göre, tüm gruplar için öğrencilerin LES puanları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Baykul (2000)'a göre, bir ölçüte dayalı geçerlikte ölçüt, bazen daha ileri bir zamanda elde edilen gözlem sonuçlarıdır. Uzun zaman beklemenin gerektiği durumlarda ilgilerde ve başka pek çok değişkende olabilecek değişimler sebebiyle ölçüt bilgilerinin alınması problem yaratır. Bu durumlar geçerlik katsayısının düşmesine yol açar. Araştırmada kullanılan veriler arasında geçen zaman, bireylere göre farklılaşmaktadır. Crocker ve Algina (1986)'ya göre, yordayıcı ve ölçütün güvenilmezliği geçerlik katsayısını doğrudan etkilemektedir. Bu araştırmada ölçüt ve yordayıcılara ilişkin bir güvenilirlik kanıtı bulunmamaktadır. Bu nedenle elde edilen yordama geçerliği katsayıları, gerçek değerinin alt sınırındadır.

Erkuş (2003)'a göre, geçerliğin derecesi, genellikle yordayıcı ve ölçüt puanları arasındaki korelasyon katsayısı olduğundan, yordayıcı ve ölçütteki puanların ranjı önemlidir. Ölçüt puanları, bir teste başarılı olup bir eğitim kurumuna yerleştirilmiş bireylerden seçilmişse, testin asıl uygulandığı gruba göre ölçütün alındığı grup daha homojendir ve bu grubun puan varyansı da küçüktür. Bu durum, geçerlik katsayısının olduğundan düşük çıkmasına yol açar. Bu çalışmada, LES puanları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasındaki ilişkinin düşük çıkmasının nedeni ranj daralmasına bağlanabilir. Ayrıca grubun homojen olması da geçerliği düşüren etmenler arasında sayılabilir. Tokat (2004), LES puanları ile yüksek lisans akademik başarı ortalamaları arasında düşük ve anlamsız ilişkiler saptamışlardır. Örnek (2002), yaptığı araştırmada, Fen-Edebiyat Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin LES puanları ile yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasında düşük düzeyde anlamlı ilişkiler bulmasına rağmen, diğer bölümler için bu ilişkinin anlamsız olduğunu görmüştür. Tokat (2004) ve Örnek (2002)'in bulguları ile bu araştırmanın bulguları tutarlılık göstermektedir. Buna göre yüksek lisans eğitimi için öğrenci kabulünde % 50 ağırlıkla kullanılan LES puanları, yüksek lisans akademik başarı ortalaması ile anlamlı ilişkiler göstermemektedir.

Araştırmada, lisans diploma notları ile yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasında, genel grup için 0,32 ($p<0,05$); erkek öğrenciler için 0,22 ($p<0,05$); kadın öğrenciler için ise 0,38 değerinde ($p<0,05$) pozitif yönde, anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Baykul, Gelbal ve Kelecioğlu (2001)'na göre yordayıcı ve ölçüt olarak alınan ölçme sonuçlarının geçerlik ve güvenilirliğinin istenen düzeyde olmaması yordama geçerliğinin istenen düzeyden düşük çıkmasına yol açmaktadır. Buna göre, lisans diploma notunun belirleyicisi olan lisans döneminde kullanılan sınavların, LES sınavının ve yüksek lisansta kullanılan sınavların güvenirliliği belli değildir. Bu sınavların güvenilirlikleri düşük ise, yordama geçerliğinin düşük çıkmasına sebep olmuş olabilir. Ayrıca yüksek lisans eğitiminde ders geçme notunun 70 olmasından dolayı, öğrenci notlarının 70 ile 100 puan arasına yığılması, ranj daralmasına sebep olmaktadır. Ranj daralmasının, geçerlik katsayısını düşürücü bir etkisi olduğu düşünülmektedir. Tokat (2004) ise lisans diploma notu ve yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasında 0,17 değerinde ve anlamlı bir ilişki saptamıştır. İlgili literatür incelendiğinde, araştırmadan elde edilen bulguların, genel grup bakımından, literatürle tutarlılık gösterdiği görülmektedir.

Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuç ise, LES puanları ile lisans diploma notları arasında, genel grup ve erkeklerde, oldukça düşük ve anlamsız ($p>0,05$), buna karşılık kadınlarda tüm LES puan türleriyle lisans diploma notları arasında düşük düzeyde fakat anlamlı ilişkiler bulunmasıdır. Karakuş (2004) tarafından, Çukurova Üniversitesi Sosyal ve Fen Bilimleri Enstitüsü'ne lisansüstü eğitim için başvuran öğrencilerle yapılan çalışmada, lisans diploma notları ve LES puanları arasındaki korelasyonun 0,06 ve 0,36 arasında değiştiği saptanmıştır. Araştırma bulguları Karakuş (2004)'un elde ettiği bu bulguları desteklemektedir. LES ve diploma notları arasındaki ilişkinin düşük çıkması diploma notlarının belirleyicisi olan öğretmen yapımı sınavların geçerlik ve güvenilirliklerinin düşük oluşundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmada yapılan Regresyon Analizi sonucuna göre, lisans diploma notu ile yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasında 0,32 değerinde anlamlı bir ilişki olduğu, öğrencilerin yüksek lisans akademik başarı ortalamasına ilişkin toplam varyansın % 10'unun diploma notu ile açıklandığı saptanmıştır. Kadın öğrencilerde, lisans diploma notu ile yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasında 0,38 değerinde anlamlı bir ilişki olduğu, yüksek lisans akademik başarı ortalamasına ilişkin toplam varyansın % 14'ünün, diploma notu ile açıklandığı; erkek öğrencilerde ise lisans diploma notu ile yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasında 0,22 değerinde anlamlı bir ilişki olduğu, yüksek lisans akademik başarı ortalamalarına ilişkin toplam varyansın % 5'inin diploma notu ile açıklandığı sonucu elde edilmiştir. Lisans diploma notunun, öğrencilerin yüksek lisans akademik başarı ortalamasının 0,05 düzeyinde anlamlı bir yordayıcısı olduğu saptanmıştır ($R=0,315$, $R^2=0,099$, $F=23,965$, $p<0,05$). Analiz sonuçları LES-EA değişkeninin yüksek lisans başarı ortalamasının anlamlı bir yordayıcısı olmadığını göstermektedir.

Sonuç olarak, yüksek lisansa kabulde % 50 ağırlıkla kullanılmakta olan LES puanlarının, yüksek lisans akademik başarı ortalaması ile anlamlı ilişkiler göstermediği saptanmıştır. LES puanları yüksek lisans akademik başarı ortalamasını anlamlı bir şekilde yordamamaktadır. Yüksek lisans kabulde kullanılan bir diğer ölçü ise lisans diploma notlarıdır. Lisans diploma notu ile yüksek lisans akademik başarı ortalaması arasında, kadınlarda, erkeklere oranla daha yüksek bir ilişki olduğu gözlenmektedir. Lisans diploma notu genel grupta yüksek lisans akademik başarı ortalamasındaki varyansın % 10'unu açıklayabilmektedir. Bu durum yüksek lisansa kabulde kullanılan ölçülerin yordayıcılık güçlerinin düşük olduğuna işaret edebilir. LES puanlarının ve lisans diploma notlarının, yüksek lisans eğitiminde başarılı olabilecek öğrencileri seçmede yetersiz olabileceğini göstermektedir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçların bu konuda yapılacak araştırmalara ışık tutması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- Baykul, Y. (2000). Eğitimde ve Psikolojide Ölçme. Klasik Test Teorisi ve Uygulaması. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Baykul, Y., Gelbal, S. Ve Kelecioğlu, H. (2001). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Ankara: Ostim Mesleki Eğitim Merkezi.
- Büyükköztürk, Ş. (2004). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Crocker, L. ve Algina, J. (1986). Introduction to Classical And Modern Test Teory. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Erkuş, A. (2003). Psikometri Üzerine Yazılar. Ankara: Psikologlar Derneği Yayınları.
- Kaczmarek, M., & Franco, J. N. (1986). Sex differences in prediction of academic performance by the . Psychological Reports, 59, 1197-1198.

- Karakuş, M. (6-9 Temmuz 2004). Lisansüstü Eğitim İçin Başvuran Öğrencilerin Üniversitedek Akademik Başarıları İle LES Puanları Arasındaki İlişki. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sunulmuş bildiri, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- The Graduate Record Examination And Undergraduate Grade Point Average: Predicting Graduate Grade Point Averages In A Criminal Justice Graduate Program.
- Örnek, E. (2002). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ndeki Programlara Bağlı Yüksek Lisans Öğrencilerinin LES Puanları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖSYM. (2006). Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı 2006 Mayıs Dönemi Klavuzu. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Sevinç, B. (2001). Türkiye'de Lisansüstü Eğitim Uygulamaları, Sorunlar ve Öneriler. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 34 (2), 125- 137.
- Stack, S. ve Kelley, T. (2002). The Graduate Record Examination As A Predictor Of Graduate Student Performance: The Case Of Criminal Justice. Journal of Criminal Justice Education, 13, 335-349.
- Sternberg, R. J., Williams, W. M. (1997). Does Graduate Record Examination Predict Meaningful Success In The Graduate Psychologist. American Psychologist. 52, (6), 630-641.
- Tekin, H. (2003). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Tokat, E. (2004). Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı Ve Diğer Kabul Ölçülerin Yordama Geçerliğine İlişkin Bir Araştırma. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- TÜBA. (1995). Üniversitelerde Akademik Yükseltmeler. TÜBA Bilimsel Yayınlar Serisi:4. Yüksek Öğrenim Mevzuatı. (2005). Ankara: Seçkin Yayıncılık.